(VERTROUWELIJK) Q&A – Congestie aankondiging 16/09/2021

1. **Wat is congestie?**
   - *Congestie betekent een dreigend te kort aan transportcapaciteit op het elektriciteitsnet. De autonome groei van de stad, de energietransitie en economische groei vragen steeds meer capaciteit van het elektriciteitsnet. In Amsterdam is ~~In dunbevolkte gebieden worden bijvoorbeeld veel aanvragen voor zonneparken gedaan. Ook datacentra en tuinders vragen om extra transportcapaciteit.~~he ~~Het~~ is een enorme uitdaging om aan ~~al die stroom~~alle vraag naar elektriciteit te voorzien ~~in de elektriciteitsnetten op te nemen~~. In congestiegebieden is Liander soms genoodzaakt om een transportbeperking op te leggen. De netbeheerder kan namelijk de gewenste transportdienst niet leveren binnen de overeengekomen kwaliteitscriteria (zoals betrouwbaarheid, spanningskwaliteit en veiligheid). Indien er sprake is van een transportbeperking, heeft een klant wel een aansluiting voor elektriciteit, maar krijgt hij tijdelijk geen mogelijkheid de volledige gewenste capaciteit van de aansluiting te gebruiken. Heeft een klant al een aansluiting en wil hij meer verbruiken? Dan kan hij mogelijk niet volledig doorgroeien tot het maximale vermogen dat hoort bij de aansluitcategorie van zijn aansluiting. De transportbeperking wordt opgeheven zodra het elektriciteitsnet uitgebreid is of wanneer er op andere manieren vermogen beschikbaar is gemaakt.*
2. **Wat is een transportbeperking?**
   - *A: Wanneer de uitbreiding van het stroomnet minder snel gaat dan dat de vraag naar of het aanbod van vermogen toeneemt, is Liander soms genoodzaakt om een transportbeperking op te leggen. De netbeheerder kan namelijk de gewenste transportdienst niet leveren binnen de overeengekomen kwaliteitscriteria. Indien er sprake is van een transportbeperking, heeft een klant wel een aansluiting voor elektriciteit, maar krijgt hij tijdelijk geen mogelijkheid de volledige gewenste capaciteit van de aansluiting te gebruiken. Heeft een klant al een aansluiting en wil hij meer verbruiken? Dan kan hij mogelijk niet volledig doorgroeien tot het maximale vermogen dat hoort bij de aansluitcategorie van zijn aansluiting. De transportbeperking wordt opgeheven zodra het elektriciteitsnet uitgebreid is of wanneer er op andere manieren vermogen beschikbaar is gemaakt.*
3. **Wat is er veranderd ten opzichte van de eerdere congestiemelding in Amsterdam van Liander op 24 juni 2021?**
   - *Westzaanstraat: Er wordt nu ook congestie afgekondigd voor het station Westzaanstraat. Dat betekent dat nieuwe ontwikkelingen in de Spaarndammerbuurt en de Oude Houthaven, Houthaven, Entreegebied Gulden Winckel, Foodcenter en Sloterdijk 1 Zuid (wordt ook deels gevoed uit Westhaven) onder druk kunnen komen te staan. Wanneer congestie wordt afgekondigd betekent dit dat er geen ruimte meer is voor nieuwe ontwikkelingen met een grootverbuik aansluiting die nog geen goedgekeurde offerte hebben ontvangen van Liander. Dit gaat dan om ontwikkelingen zoals datacenters, bedrijven, kantoren, scholen, horeca, supermarkten, etc. Dit geldt ook voor bestaande klanten die binnen hun bestaande grootverbruik aansluiting willen uitbreiden (verzwaren). Voor kleinverbruik zoals woningen en kleine winkels en kantoren, geldt dat er nog wel vermogen beschikbaar is. Voor het knelpunt Westzaanstraat is de planning dat het knelpunt in het eerste kwartaal van 2027 opgelost is.*
   - *Noord Papaverweg: Er wordt nu congestie afgekondigd op onderstation Noord-Papaverweg. Het voedingsgebied beslaat een groot deel van Noord-West Amsterdam. Dat betekent concreet dat de gebiedsontwikkeling in Buikslotermeerplein, NDSM, Banne, Overhoeks, Buiksloterham, Klaprozenbuurt onder druk kan komen te staan. De woningbouw en andere kleinverbruik aansluiting zoals supermarkten, kleine*

VERTROUWELIJK

bedrijvigheid en kantoren zullen doorgang kunnen vinden. Sommige plintontwikkelingen zijn nog onduidelijke, indien deze in de grootverbruiksaansluitings vallen, kunnen deze mogelijk een transportbeperking opgelegd krijgen door Liander. Voor het knelpunt op station Noord Papaverweg verwacht Liander de werkzaamheden aan het elektriciteitsnet in het tweede kwartaal van 2025 afgerond te hebben.

- *Binnen het verzorgingsgebied van Noord-Papaverweg valt ook de eerdere congestie aankondiging bij BSH/Overhoeks. Die problematieken waren lokaal van aard op middenspanningskabels. Deze aankondiging gaat over het voedende onderstation. Hierdoor duurt de congestieperiode van BSH/Overhoeks dus langer dan in de vorige aankondiging is vermeld.*

4. **Wat betekent het voor de woningbouwontwikkeling in mijn project? Op welke manier kan de congestie belemmerend werken?**
   - *In congestie kunnen kleinverbruik aansluitingen doorgang vinden. ~~Dus~~ Ww~~o~~oningbouw inclusief ~~met~~ de bijbehorende warmtevoorziening en voorzieningen zoals liften vallen hier altijd onder. Liander heeft in haar prognose de woningbouw en ruimte voor overige kleinverbruikaansluitingen van de desbetreffende gebieden overgenomen en heeft hiervoor vermogen gereserveerd. De congestie heeft alleen impact op nieuwe grootverbruikaansluitingen en verzwaringen.*
5. **Wat betekent het voor de nieuwbouw ontwikkeling van bedrijfs- en kantoorruimten in de gebieden? Op welke manier kan de congestie belemmerend werken?**
   - *De congestie heeft invloed op nieuwe grootverbruikaansluitingen. Veel kleinere bedrijvigheid kan aangesloten worden via kleinverbruikaansluitingen. Nieuwe grootverbruik aanvragen worden individueel beoordeeld of deze nog kunnen worden ingepast op het net. Dit is afhankelijk van hun profiel; tijdstip en grootte van verbruik. De transportcapaciteit hangt af van verschillende factoren zoals de oppervlakte van het gebouw en benodigde installaties. Alles tot 3*80A / 55 kW wordt aangesloten. Supermarkten en onderwijslocaties hebben over het algemeen meer nodig dan 3*80A.*
6. **Zijn er andere mogelijkheden om toch als grootverbruik transport van vermogen te krijgen**
   - *Er zijn manieren waarop ~~er~~ invloed kan worden uitgeoefend op de grootte van de benodigde aansluiting. Het is voor sommige bedrijven mogelijk om hun piekvermogen omlaag te brengen en daardoor in de kleinverbruikscategorie te vallen, door bijvoorbeeld met opslag te werken. Voor mogelijkheden moeten bedrijven hun (elektro)technische specialist raadplegen.*
   - *Daarnaast is het mogelijk bestaande contracten over te nemen. Dus als een bedrijf vertrekt uit een pand of kavel, laat hem dan niet het contract opzeggen met Liander, maar draag dit contract dan over aan de volgende eigenaar, dit zou bijvoorbeeld tijdelijk ook de gemeente zijn (indien gewenst). Zo behoud die aansluiting het recht op vermogen op die locatie.*
     - *Vervolgvragen:*
       - *Opknippen van de aansluitinge? MLOEA? Hoe zit het met meerdere bedrijven in een pand die een ruimte huren, valt dat binnen 1 aansluiting? Wat voor kosten horen daarbij?*
7. **Blijft het vermogen voor bestaande bedrijven in Sloterdijk I Zuid beschikbaar als ze herontwikkelen/verhuizen binnen Sloterdijk I als gevolg van de transformatie?**
   - *Als bedrijven verhuizen ~~redelijkerwijs~~ binnen hetzelfde ~~gebied~~netvlak, behouden ~~deze~~ ze het recht op hetzelfde vermogen als voor de verhuizing. Of dit echter ook kan is sterk afhankelijk van de lokale netsituatie. ~~Let op: Dit is echter sterk afhankelijk van de lokale netsituatie.~~ Als ~~dit~~ er sprake is van een verhuizing binnen een gebied~~het geval is~~, voer ~~deze~~ zo snel mogelijk een netcheck ~~dan zo snel mogelijk~~ uit met Liander. Het kan namelijk zo zijn dat een ontwikkeling zich op een grensgebied bevindt en na de verhuizing op een ander netdeel terechtkomt. Liander kan in dat geval het bovenstaande niet garanderen. De lokale situatie is leidend.*

Met opmerkingen [redacted]: Dit is te belangrijk om een bijzin te zijn denk ik. Kunnen we iets concreter zijn in hoe dit verband houdt?
Door over middenspanning te beginnen lijkt het alsof het niks van doen heeft met het OS, maar door deze zin dus toch wel.

Met opmerkingen [redacted]: Heeft ook niks met elkaar van doen. Alleen vorige keer hebben we voor die gebieden een bepaalde congestieperiode afgegeven, tot 2023, en nu is de congestieperiode langer namelijk tot 2026

Met opmerkingen [redacted]: Tot of t/m?

Met opmerkingen [redacted]: Vraag staat uit bij Liander. Komt later vandaag

Met opmerkingen [redacted]: Het mogelijk bestaande contracten over te nemen. Dat is legaal. Maar om die aansluiting dan " op te splitsen" naar meerdere GV klanten is volgende stap.

Met opmerkingen [redacted]: Ik zou hier een nieuwe vraag boven zetten

Met opmerkingen [redacted]: Onduidelijke boodschap

VERTROUWELIJK

8. **Blijft het vermogen voor bestaande bedrijven beschikbaar als ze herontwikkelen/verhuizen buiten het~~ta~~ huidige gebied, maar binnen het voedingsgebied?**
    - *Ook hiervoor is de lokale situatie bepalend. In de regel geldt dat als de verhuizing binnen hetzelfde voedingsgebied valt, er hoogstwaarschijnlijk vermogen beschikbaar is. Zie ook antwoord 7.*
9. **Stel dat een bedrijf moet/wil verhuizen naar een ander bedrijventerrein in Amsterdam. Op welke bedrijventerreinen in Amsterdam kan dat bedrijf dan terecht zonder hinder van de congestie te ondervinden?**
    - *Liander toont een actuele congestiekaart op https://www.liander.nl/transportcapaciteit/amsterdam. Hierop is te zien welke gebieden op dat moment geen hinder van congestie hebben. Echter is ook te zien dat Amsterdam bijna helemaal geel is gekleurd, wat inhoudt dat er mogelijk een transportbeperking dreigt. Laat bedrijven dan ook zo snel mogelijk een aanvraag indienen bij Liander.*
10. **Is voor voorzieningen die al expliciet benoemd zijn in het investeringsbesluit van de gemeente, zoals twee scholen, supermarkten, bakker, kapper, kinderdagverblijf, gecombineerde zorg/welzijnsvoorziening (inclusief jeugd), kunst en cultuur (bijvoorbeeld een bibliotheek), crisisopvang en een passantenpension al wel vermogen gereserveerd?**
    - *Algemeen: Programma EVA heeft met behulp van u en andere collega's zo goed mogelijk in kaart gebracht welke gebiedsontwikkelingsprojecten, maatschappelijke ontwikkelingen en andere voorzieningen mogelijk geraakt gaan worden door congestie. In de bijlage zie u de voor u relevante geïnventariseerde lijst met ontwikkelingen. Er kan door de gemeente geen uitsluitsel worden gegeven of een project wel of niet een transportbeperking gaat krijgen. Hiervoor moet altijd een definitieve check bij Liander gedaan worden. In principe reserveert Liander alleen vermogen voor geprognotiseerde woningbouw en kleinverbruik. Alle andere gedeelde informatie/ontwikkelingen/projecten die grootverbruik zijn en geen goedgekeurde offerte hebben ontvangen, kunnen mogelijk hinder ondervinden. Liander mag geen vermogen reserveren op basis van gedeelde informatie, alleen wanneer er een officiële aanvraag is ingediend. De lijst met congestie impact voor Noord en West is opgesteld op basis van de omvang van een project en de timing wanneer er een aanvraag ingediend moet worden en of dit in/rondom de periode van congestie moet gebeuren. Op basis daarvan is het risico ingeschat. Liander is niet bevoegd om klantdata te delen, hierdoor kan de definitieve check alleen rechtstreeks plaatsvinden door de (toekomstig) eigenaar van de aansluiting bij Liander.*
11. **Gevolgen per Gebied:**
    - *Noord Papaverweg: Liander heeft momenteel één klant een voorlopige transportbeperkingen opgelegd. Er zijn zes andere klanten die mogelijk een voorlopige transportbeperking opgelegd krijgen. Het betreffen zowel aanvragen voor kantoor en bedrijfspanden, laadvoorzieningen en onderwijs. Zoals eerder genoemd is het afhankelijk van hun profiel of de klanten een transportbeperking krijgen. Zie bijlage voor impactanalyse Noord Papaverweg.*
    - *Westzaanstraat: Er zijn twee klanten (datacenter en school) die een transportbeperkingen krijgen opgelegd. In beide gevallen gaat het om uitbreidingsplannen op de bestaande aansluiting. Tot er extra capaciteit is gerealiseerd (verwachte planning Q1 2027) zijn er verschillende ontwikkelingen in beeld waar de congestie mogelijk impact op heeft. Dit betreffen zowel nieuwe vestigingen in het havengebied als projecten uit de gebiedsontwikkeling in Amsterdam (Sloterdijk 1 Zuid, Sloterdijk 1 Noord, Alfadriehoek, Minervahaven en de Houthavens). Zie bijlage voor impactanalyse Westzaanstraat.*
12. **Hoe wordt de congestie opgelost**

VERTROUWELIJK

- *Algemeen: Het netwerk wordt ze snel mogelijk uitgebreid. Er wordt samen met Liander onderzoek gedaan naar de versnelling van deze uitbreiding. Gemeente dringt er bij Liander op aan om haast te maken met oplossingen voor de korte termijn. Liander & Gemeente richten per gebied een caseteam in die onderzoekt welke oplossingen kunnen worden ingezet. In deze caseteams zullen ook verschillende gemeentelijke organisatieonderdelen deelnemen. Er zijn diverse oplossingsrichtingen denkbaar zoals:*
  - *Versneld uitvoeren van planvorming en realisatie van uitbreiden en verzwaring van het lokale netwerk.*
  - *Tijdelijke maatregelen zoals tijdelijke transformatoren.* ☐ *Congestiemanagement (vraag en aanbod in balans brengen onder andere door afspraken te maken met klanten die momenteel (nog) niet alle capaciteit van hun contract gebruiken).*
  - *Gesprekken met grootverbruikers waarbij wordt gevraagd of zij hun vraag naar elektriciteit meer in lijn kunnen brengen met het aanbod bijvoorbeeld door minder elektriciteit te gebruiken, op andere tijdstippen van de dag elektriciteit te gebruiken of zelf elektriciteit lokaal op te wekken.*
  - *Eventuele andere onconventionele oplossingen die onder andere kunnen voortkomen uit de marktconsultatie die onlangs is afgerond."*
- *Westzaanstraat: Er worden nieuwe onderstations bijgebouwd: één in de Nieuwpoortstraat en een onderstation Havenstad. Die staan er niet van vandaag op morgen. De (voorlopige planning hiervan is realisatie in 2027). Vwb het nieuwe onderstation "Havenstad Zuid" gaat het om een nieuw 106MVA Liander onderstation, én een nieuw 150kV TenneT onderstation. Bij het Liander OS is gedacht aan de Contactweg in de "Alfadriehoek bij Hemspoor), en het TenneT OS is gedacht aan de Nieuw Hemweg in het oor van de nieuwe oostelijke A10-aansluiting S101. De realisatie vraagt afstemming met de vernieuwing van de S101, en de ingebruikname kan pas plaatsvinden nadat de nieuwe TenneT GIS onderstations aan de Hemweg ten westen van de A10 zijn gerealiseerd. Naar verwachting kunnen deze nieuwe onderstations "Havenstad Zuid" op zijn vroegst in 2027 in gebruik genomen worden.* De gemeente en *Liander onderzoeken de mogelijkheden voor congestie management. Een eerste quickscan heeft uitgewezen dat er 10 klanten aanwezig zijn met een gecontracteerd vermogen >1 MVA. Deze gaat Liander benaderen om mee te werken aan congestie onderzoek. (zie ook rapport vooraankondiging congestie Noord Papaverweg). In het caseteam (Liander en gemeente) worden oplossingsrichtingen in kaart gebracht die mogelijk bij kunnen dragen aan het oplossen van de congestie.*
- *Noord Papaverweg: Liander werkt aan structurele capaciteit door de verzwaring op het station. Deze is naar verwachting per Q2 2025 gereed. Tegelijkertijd onderzoeken de gemeente en Liander de mogelijkheden voor congestie management. Een eerste quickscan heeft uitgewezen dat er acht klanten aanwezig zijn met een gecontracteerd vermogen >1 MVA. Deze gaat Liander benaderen om mee te werken aan congestie onderzoek. (zie ook rapport vooraankondiging congestie Noord Papaverweg). In het caseteam (Liander en gemeente) worden oplossingsrichtingen in kaart gebracht die mogelijk bij kunnen dragen aan het oplossen van de congestie.*

13. **Wat is het principe van toewijzing in tijden van schaarste? Krijgen de in het programma geplande bedrijven en voorzieningen die zijn voorzien in de capaciteitsberekeningen van Liander voorrang ten opzichte van nieuwe/nog niet bekende/geplande capaciteitsvragen? Of is het 'Wie het eerst komt, die het eerst maalt?'**
    - *Toewijzing van vermogen voor nieuwe aansluitingen gebeurt altijd op het first come, first serve principe. Daarop kan niet worden afgeweken. Ook niet als dit al in de capaciteitsberkeningen is meegenomen. Een officiele goedgekeurde offerte van Liander is de enige manier om zeker te zijn van transport voor Grootverbruik. Alleen*

Vertrouwelijk

voor de woningbouw en andere kleinverbruik ontwikkelingen kan Liander vermogen reserveren en toewijzen.

14. **Wat wordt er verder nog gedaan in het kader van vraag- en aanbodsturing?**
    - *We roepen het Rijk op meer mogelijkheden te organiseren voor vraag- en aanbodsturing. Door bijvoorbeeld een (tijdelijke) batterij te plaatsen of het elektriciteitsverbruik zo te managen dat dit m.n. in de daluren plaatsvindt. Hiervoor bestaan allerlei oplossingen die ook binnen de energiesystemen van de projectgebieden kunnen worden toegepast. Deze mogelijkheden worden in de desbetreffende case-teams onderzocht en teruggekoppeld aan de desbetreffende projectleiders indien hier interessante mogelijkheden uit voort vloeien.*
15. **Heeft het nieuw te bouwen station invloed op eventuele (milieu-)contouren? Wat betekent dit voor de gebiedsontwikkeling?**
    - *Er dient voldaan te worden aan de milieunormering vwb geluidhinder en elektromagnetische straling (waarbij Amsterdam het voorzorgsprincipe hanteert). Dit betekent -kort door de bocht- dat woningbouw op een afstand van minder dan 25 meter ongewenst is. Gelet of de voorlopige voorkeurslocaties voor het nieuwe Liander en TenneT onderstation, is dit voor de ontwikkeling van XXXX I geen item. @[redacted] [redacted] Kan jij dit antwoord checken voor Noord en heel West*
16. **Wat betekent de congestie voor toekomstige projecten kabels/leidingen, zoals de nieuw aan te leggen kabels en leidingen die gepland staan?**
    - *Westzaanstraat: Voor het Sloterdijk Centrum gebied is een meer-jaren netuitbreiding in realisatie met meerdere dikke MS-kabels (630AL) naar 3 nieuwe middenspanningruimtes in het gebied, van waaruit weer kabels worden gelegd die gekoppeld worden aan het bestaande MS-net. Voor het Sloterdijk I Zuid gebied wordt momenteel vooral gebruik gemaakt van bestaande MS-kabels en is een grootschalig verzwaring ontwerp nog in ontwikkeling. Dit is mede afhankelijk van de planning van nieuwe stations in de buurt van dat gebied (zoals Nieuwpoortstraat). Dit moet nog verder worden uitgebreid met de andere gebieden in het verzorgingsgebied.*
    - *Noord Papaverweg: @[redacted] ....??*
17. **Wat voor invloed heeft de congestie op hoe we in Sloterdijk I om (is dit antwoord repliceerbaar voor alle gebieden) willen/moeten gaan met energievoorziening, energie-systemen en energie-opwekking van nog te bouwen blokken?**
    - *Algemeen: Nieuwe grootverbruikers die nog niet in beeld zijn vanuit de gebiedsontwikkeling worden beoordeeld per individueel geval waar en hoe deze klanten aangesloten kunnen worden. Dit hangt af van de eerder genoemde factoren.*
18. **In hoeverre heeft de congestie invloed op de duurzaamheidsambitie van de gebiedsontwikkeling van de 2 congestiegebieden?**
    - *.....@[redacted] wat moeten we hierop antwoorden?*
19. **Hoe kan de gemeente Liander helpen om congestie in overige delen van Amsterdam te voorkomen?**
    - *Liander wil samen met de gemeente een beter gemeenschappelijk beeld creëren over toekomstige klantontwikkelingen, ook in samenwerking met EZ.*
    - *Er moet een structurele uitwisseling van informatie plaatsvinden tussen Liander en gemeente m.b.t. projecten uit de gebiedsontwikkeling (transformatiegebieden in het bijzonder).*
20. **Wat kunt u als gemeente doen als partijen bij jullie komen met een initiatief?/ Welk advies kunt u als gemeente geven aan partijen die bij jullie komen met een initiatief?**
    - *Zorg ervoor dat er openbare ruimte beschikbaar is voor netverzwaringen en versnel het afgeven van vergunningen hiervoor. Werk met ons samen om te plannen, keuzes te maken en meer inzicht te krijgen in de ontwikkelingen per gebied. Ontwikkelingen nemen veel tijd in beslag. Mochten initiatiefnemers bij u komen, is het verstandig om*

Met opmerkingen [redacted]: Congestie heft geen directe invloed op de kabels in de grond, behalve dat er kabels bij moeten komen. Heeft congestie impact op de lopende projecten of die in uitvoering zijn: Nee

Met opmerkingen [redacted]: Systeemefficientie door vraag en aanbod lokaal beter op elkaar af te stemmen. : Alles het wat bijdraagt aan het reduceren van de vermogensvragen dat helpt.

VERTROUWELIJK

met Liander af te stemmen naar de mogelijkheden op dat moment. Wij kunnen dan anticiperen in de ontwikkeling van het energienet

21. Wat kunnen Amsterdamse ondernemers doen om congestie te voorkomen?

- *Tijdig aanvragen doen zodat er vroegtijdig een goed beeld ontstaat van de geplande ontwikkelingen, de omvang van deze ontwikkelingen en waar deze zich zullen plaatsvinden.*

Vraag
Antwoord
Terminologie:
Kleinverbruik (KV) = ≤3x80Ampere aansluiting
Grootverbruik (GV) = >3x80Ampere aansluiting
Verzwaren = binnen bestaande (grootverbruik)aansluiting uitbreiden. Indien uitbreiden naar >3x80A, mogelijk transport beperking

VERTROUWELIJK